

“Влучно та швидко! Instant payments” доповідь НБУ на XXI конференції ЄМА 20 травня 2021 року

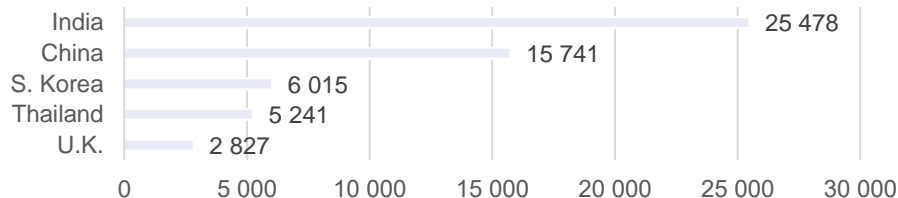
Андрій Поддєрьогін
Директор Департаменту платіжних систем
та інноваційного розвитку

Система миттєвих платежів - New Normal

Світова платіжна галузь переживає зміну парадигми через зміни в економіці, демографічних показниках та потребах споживачів

Top 5 Markets by Real-Time Transactions (Millions)

Поява систем миттєвих платежів – відповідь на вимоги клієнтів:

- 1 Цифровізація всіх сфер життя людини створила попит на інтерактивну взаємодію
- 2 Глобалізація формує попит як фізичних осіб так і бізнесу на миттєвість розрахунків:
миттєві платежі (Instant Payments, Fast Payments) вже впроваджені більше ніж у **60 країнах (близько 30% всіх країн світу)**
- 3 Попит фізичних осіб на миттєві платежі в Україні: 43% від загальної суми безготівкових операцій з використанням платіжних карток – P2P
- 4 Пандемія прискорила впровадження безготівкових платежів і одночасно загострила питання їх вартості (поступове зниження граничних розмірів ставок комісії інтерчейндж в Україні)

Система миттєвих платежів. Ключові особливості

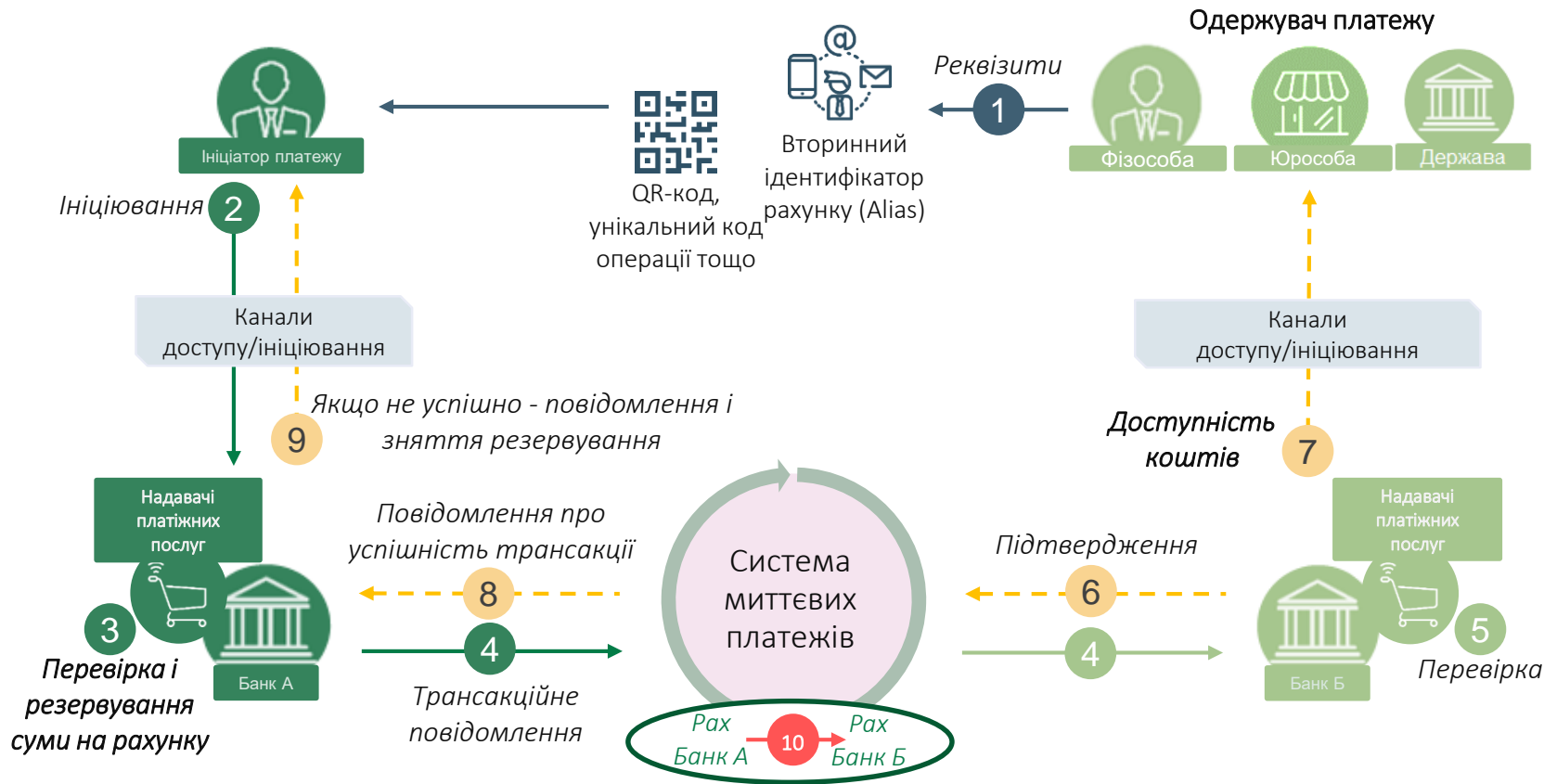
Миттєві платежі – електронні роздрібні платежі, які обробляються в режимі реального часу 24 години на день, 365 днів на рік, в яких кошти миттєво доступні для використання одержувачу¹

Ключові особливості

- 1 Робота 24 години на день, 365 днів на рік
- 2 Рух коштів відбувається між рахунками клієнтів
- 3 Невідкличні платежі
- 4 Миттєва доступність коштів отримувачу для використання (кредитування рахунку отримувача)
- 5 Міжбанківські розрахунки можуть бути в режимі реального часу або відкладеними

¹ – визначення *European Central Bank*

Система миттєвих платежів. Модель для переказів та оплати за ініціацією платника

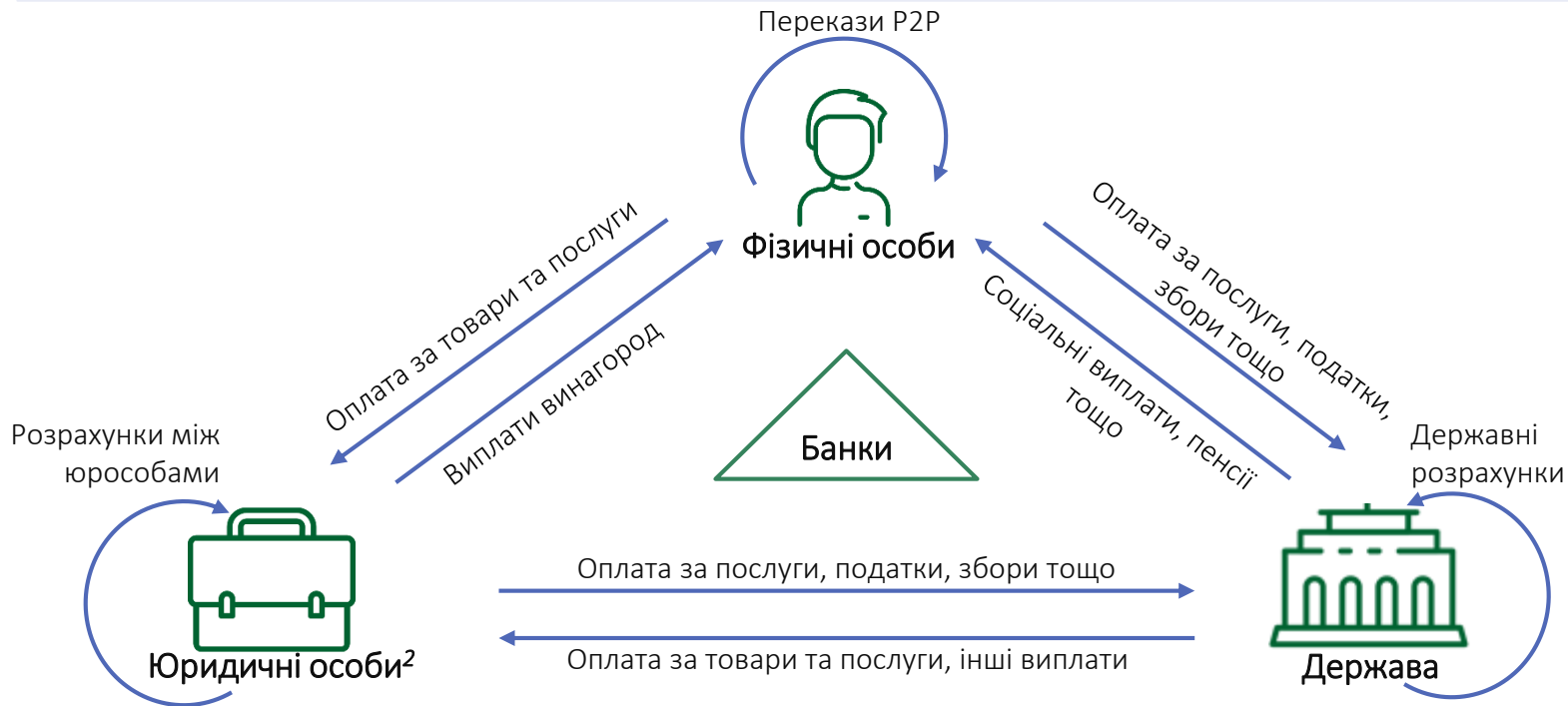

Система миттєвих платежів. Додаткові можливості

- 1 Миттєве сповіщення отримувача про зарахування коштів
- 2 Зручні вторинні ідентифікатори рахунку (Alias) – ID громадянина, e-mail, номер карти (токен), номер мобільного телефону тощо
- 3 Зручні канали ініціювання, адаптовані до умов ринку: мобільний та Web банкінг банку; мобільний та Web застосунок третьої сторони (PSP провайдера, торговця); POS-термінал тощо
- 4 Зручні способи передачі реквізитів платежу: QR-код; унікальний код операції тощо
- 5 Нові платіжні інструменти: request to pay тощо
- 6 Доступ надавачів платіжних послуг до платіжної частини сервісів Open Banking
- 7 Централізована система моніторингу шахрайства

Система миттєвих платежів. Типи платежів та use-cases

Може бути альтернативою як для всіх типів роздрібних платежів та use-cases так і для окремих

² – юридичні особи в т.ч. ФОП

Система миттєвих платежів. Миттєві платежі VS Карткові платежі

	Миттєві платежі	Карткові платежі
Кредитування рахунку	Кредитування рахунку отримувача в реальному часі	Кредитування рахунку банку-емітента та рахунку отримувача відкладене (наприклад, D + 1)
Комісія	Зазвичай комісію сплачує платник	Прихована комісія у ціні товару/послуги при розрахунках в торгових точках та E-com
Відкличність платежів	Невідкличні	Можливість Chargeback
Валюта та транскордонність	Переважно внутрішні платежі, в одній валюті (транскордонні платежі в планах)	Внутрішні та транскордонні платежі
Вторинні ідентифікатори (Aliases) рахунків клієнтів	Номер мобільного телефону, e-mail, ID системи миттєвих платежів	
Способи ініціювання	Додаток для мобільного телефону (NFC, QR), інтернет-банкінг, E-com, POS	POS, E-com, додаток для мобільного телефону (NFC), інтернет-банкінг
Залежність від складності технології міжнародних карткових схем	Незалежні	Залежні

Система миттєвих платежів. Приклади реалізації

Країна	Рік	Модель розрахунків	Формат повідомлень	Швидкість
Чилі	2002	Відкладений	ISO 8583	Real time (< 10 sec)
ПАР	2006	Відкладений	ISO 8583	Real time (< 60 sec)
Великобританія	2008	Відкладений	ISO 8583	Real time (<15 sec)
Індія	2010	Гібридна	ISO 8583 – Proprietary	Real time
Нігерія	2011	Відкладений	ISO 20022	Real time
Польща (Express Elixir)	2012	Миттєвий	ISO 20022	Real time (<3 sec)
Швеція	2012	Миттєвий	ISO 20022	Real time (<2 sec)
Шрі-Ланка	2013	Відкладений	ISO 8583	Real time
Данія	2014	Відкладений	ISO 20022	Real time
Мексика	2016	Гібридна	Proprietary XML	Real time (< 10 sec)
Таїланд	2017	Відкладений	ISO 8583	Real time (<60 sec)
Кенія	2017	Відкладений	ISO 8583	Real time
Малайзія	2018	Миттєвий	ISO 20022	Real time

Система миттєвих платежів. Приклади реалізації

	Індія (UPI)	Польща (Express Elixir та BlueCash)	Угорщина (GIRO)
Типи роздрібних платежів	Всі, + які базуються на картках	C2P, C2B	C2C, C2B, B2C, B2B
Платіжні ситуації фізичних осіб	Перекази, оплата через POS (Cards, NFC), оплата по QR, оплата рахунків, оплата через інтернет, оплата у відділенні тощо	Перекази, оплата рахунків, оплата через інтернет, оплата готівкою (тільки в BlueCash), оплата через інтернет та POS по тимчасовому коду (тільки в BLIK)	Перекази, оплата по QR, оплата рахунків, оплата через інтернет
Участь в системі	Добровільна	Добровільна	Обов'язкова
Інтерчейндж	Використовується	Відсутній	Відсутній
Вторинні ідентифікатори рахунку	UPI ID, номер мобільного, QR, фінансовий код, ідентифікаційний код	Номер мобільного	Номер мобільного, e-mail, податковий номер
Остаточні розрахунки між учасниками	Відкладені	Миттєві	Миттєві
Стандарт повідомлень	ISO 8583 – Пропріетарний	ISO 20022 та CSV формат	ISO 20022 з відмінностями
Додаткова інформація	Використання будь-якого додатку, незалежно в якій установі рахунок	Позиціонуються як преміум платежі (окрім BLIK)	Використання розрахунково-касових апаратів для швидких платежів

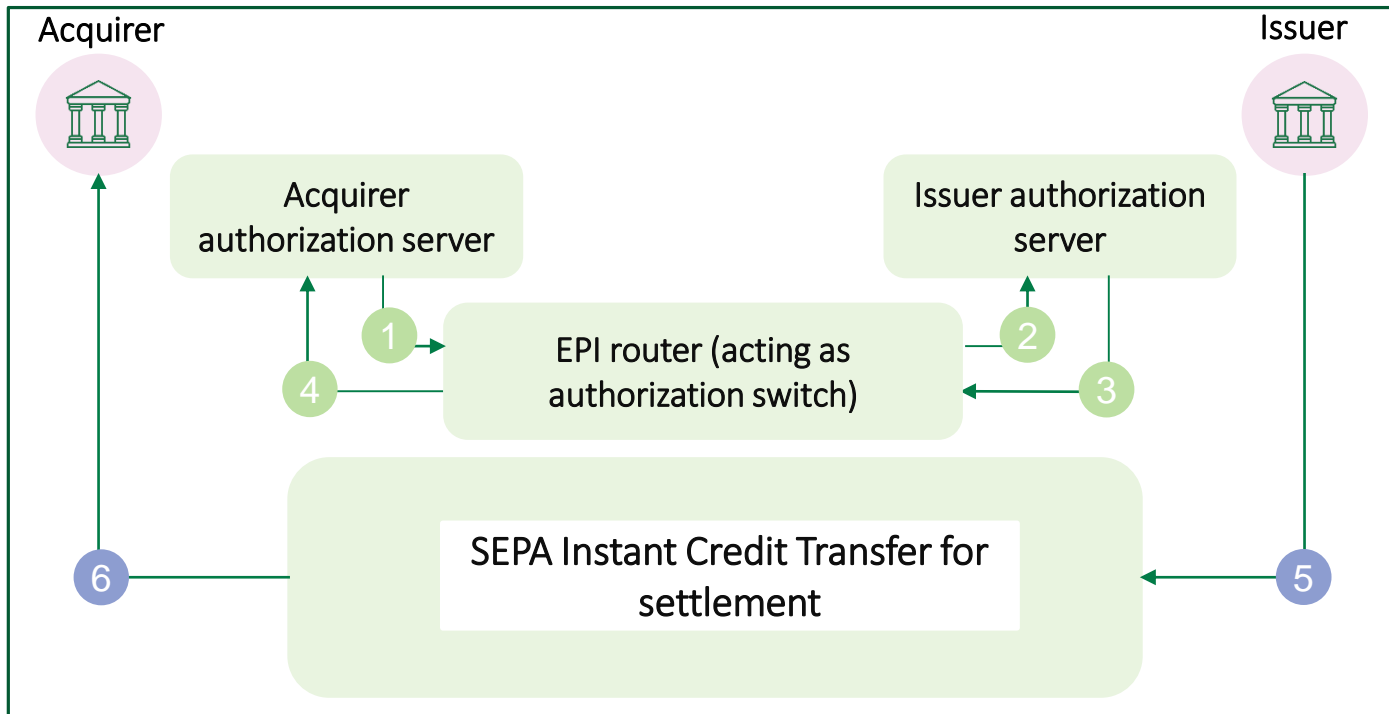
Система миттєвих платежів. Ключові питання для досягнення успішності

- 1 Спосіб залучення максимальної кількості рахунків - використання карткової інфраструктури на ISO8583, інфраструктури АБС на ISO20022, гібридної схеми (ініціатива ЕРІ⁴)
- 2 Спосіб забезпечення клієнтоорієнтованої моделі тарифікації для кінцевих клієнтів
- 3 Визначення бізнес-моделі системи (тарифна модель між учасниками системи/інтерчейндж)
- 4 Спосіб управління ліквідністю - моделі остаточного розрахунку (миттєвий, відкладений)
- 5 Визначення платіжних ситуацій, які буде покривати система (найбільш проблемний – at POI)
- 6 Визначення способу впровадження (обов'язкова або добровільна участь)

⁴ - *European Payments Initiative* ініціатива щодо створення нового загальноєвропейського платіжного рішення з використанням миттєвих платежів та карток. Рішення має на меті стати новим стандартом платежів для європейських споживачів та торговців за всіма типами роздрібних операцій, включаючи магазини, інтернет, зняття готівки та peer-to-peer

Система миттєвих платежів. European Payments Initiative (EPI)

European Payments Initiative (EPI) - новий стандарт роздрібних платежів у Європі, заснований на миттєвих платежах

Система миттєвих платежів. Успішна система

Успішна система миттєвих платежів – виключно комплексна система, яка обов'язково включає наступні особливості, але не обмежується ними:

Система миттєвих платежів

Чекаємо на ваші питання та пропозиції на електронну адресу -
ips@bank.gov.ua

Дякуємо за увагу!